

**Učíme se mimo instituci: exkurze, edukační programy
pro školy galerijních a muzejních institucí,
architektonická procházka.**

Exkurze

Výlet nebo zájezd se vzdělávacím účelem nebo poznávacím účelem.

- jednodenní (po Čechách)
- vícedenní (zpravidla se jedná o zájezdy do zahraničí)

- **1. Úkol:**

- Navrhněte dvoudenní exkurzi po ČR

- **2. Úkol:**

- Napište ke každému 3 nejlepší příklady, kam vyjet.

Zámek

Hrad

Moderní architektura

Klášter

Kostel

Muzeum, galerie

Sochařský soubor

Památky UNESCO

Značkou UNESCO se tak může pyšnit **pět měst s dochovaným historickým jádrem**. Je to hlavní město **Praha, Český Krumlov, Kutná Hora**, renesanční **Telč** a unikátně dochovaná **židovská čtvrť v Třebíči**. Bohatě **zastoupené je české baroko**. To reprezentuje **Sloup Nejsvětější trojice v Olomouci**, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na **Zelené hoře** a **arcibiskupský zámek se zahradou v Kroměříži**. Dále jsou na seznamu renesanční arkádový **zámek v Litomyšli**, unikátní **Lednicko-valtický areál**, ves **Holašovice** se zachovalou architekturou selského baroka z 19. století a funkcionalistická **vila Tugendhat v Brně**.

<http://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/>

Národní klenoty

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10361869257-narodni-klenoty/video/>

Edukační a výukové programy pro školy

- dnes už je nabízí veškeré muzejní a galerijní instituce
- na vysoké škole (v Brně, v Olomouci) akreditované studijní obory
Galerijní pedagogika a Muzejní pedagogika
- velice propracované zejména ve Francii, ale také v Německu, Rakousku či Velké Británii.
- jsou vytvářeny ke stálým expozicím i dočasným výstavám

Moravská galerie

Pořádá v rámci doprovodných akcí k výstavám tzv. Výtvarné dílny pro děti i dospělé. Také má Galerii pro nejmenší VYMALOVÁNO!, která se opět řídí aktuálními výstavami, témata jsou různá např.: kresby v písku, neposedná písmenka, létající bytosti, moje kniha – výčet některých názvů. Galerie je určená pro rodiče s dětmi ve věku od 2 do 6 let, má několik stálých lektorek.

Dílny pro děti

Vymalováno! Galerie pro nejmenší

určena dětem od 2 do 6 let s doprovodem dospělé osoby. Děti hravou formou objevují svět výtvarného umění a prostředí galerie, jednotlivá témata jsou věnována jednoduchým věcem vedou ke zdokonalování praktických dovedností.

Sobotní ateliéry

Výtvarné dílny pro děti od 6 do 15 let. Speciální výtvarné díly k aktuálním výstavám nebo stálým expozicím, na kterých jsou dětem přibližovány díla starého, moderního i současného umění. Základem je aktivní tvořivá činnost dětí. Většinou se konají jednou měsíčně.

<http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/vzdelavani/vytvarne-dilny/dilny-pro-deti.aspx>

Dům umění města Brna

„Pro školy jsou připravovány galerijní animace, zajišťované pracovníci Domu umění ve spolupráci s katedrou výtvarné výchovy PdF MU. Cílem animací je přiblížit dětem současné výtvarné umění, k němuž občas i dospělí návštěvníci jen obtížně nacházejí klíč. Umění dětem zprostředkováváme cestou zážitků, experimentů a diskuse, tak aby děti dospěly k vlastnímu uměleckému projevu a prožitku.

Při výtvarných aktivitách klademe důraz na posilování mezipředmětových vztahů - podle domluvy a v návaznosti na výstavu propojujeme výtvarnou výchovu s literaturou, cizími jazyky, historií, dějinami umění, společenskými vědami, občanskou výchovou, hudební výchovou, zeměpisem.

Kromě základních a zvláštních škol jsou animačními programy oslovováni rovněž středoškoláci (z mnoha hledisek zajímavá skupina, s níž se však v této oblasti málo pracuje) a dále dospělí návštěvníci – od studentů VŠ přes učitele výtvarné výchovy až po seniory a sociálně či jinak znevýhodněné skupiny.

Vedle pravidelných animací nabízí Dům umění i některé netradiční formy galerijních aktivit pro děti: prázdninové dílny, noc v galerii apod. Délka animačního programu 60–90 minut“

Muzeum města Brna – hrad Špilberk

Programy pořádané pro děti a mládež, probíhající formou dialogu a zážitkové tvorby. Jsou poskytovány organizovaným školním výpravám, kterým jsou nabízeny animace jako doplněk výuky výtvarné výchovy, literatury a dějepisu. Dále pro jednotlivce jsou určeny ateliéry pro děti i rodiče nebo mládež, které spojují komentovanou prohlídku s aktivní výtvarnou činností. Zaměření výtvarných ateliérů se odvíjí od expozic a aktuálních výstav.

Dětská dílna

Malí i větší návštěvníci hradu Špilberku mohou navštívit Dětskou dílnu, která je součástí nabídky kulturních aktivit Muzea města Brna. Pro děti je připraveno několik stánků, která jsou zaměřena jak na obecnou historii, tak na město Brno.

Na stánkách, věnovaných brněnským památkám, se dětské návštěvníky učí tyto památky poznávat a umisťovat je správně do mapy. Doplněním chybějících slov do textu známých i méně známých brněnských pověstí se děti seznamují zábavnou formou s jejich obsahem.

Dětská dílna je přístupná veřejnosti o sobotách a nedělích a může ji navštívit každý, kdo má zakoupenou vstupenku na libovolnou výstavu či stálou expozici Muzea města Brna. Pro školní a zájmové skupiny je po předchozí dohodě vstup možný i ve všední dny během otevírací doby.

<http://www.spilberk.cz/spilberk/pro-skoly/>

Zprostředkování umění

dělení:

teoretické programy – důraz je kladen na výklad a práci s teoretickými poznatky, patří sem přednášky, prohlídky a besedy

programy praktické – jsou založeny především na praktické činnosti účastníků, vycházejí z teoretických poznatků, patří sem praktické kursy, ateliéry a tvůrčí dílny

programy smíšené – komunikativní typy aktivit při nichž je teoretická problematika v určité rovnováze s praktickými činnostmi, patří sem animace

Prohlídky s průvodcem

Historicky nejtradičnější a nejvíce užívaný; jsou založeny na tlumočení informací a výstavě a exponátech, které umožní divákům obohacení pouhého pozorování výtvarného díla

lektor by měl být zkušený, orientovat se v dané problematice, jeho výklad by měl splňovat tyto požadavky:

měl by být odborně správný

přiměřené obsáhlý

srozumitelný a přitažlivý

Lektor musí zvládnout výklad přednést skupině odborně zaměřené i laikům, sám rozhoduje jaká fakta a v jakém množství bude příslušné skupině sdělovat, je organizátorem činnosti. Musí dbát o určitou formální stavbu své prohlídky, aby v přiměřeném tempu střídal místo, typ výkladu a aby do přijatelné rovnováhy dokázal dát obecná fakta s komentáři ke konkrétním vystaveným obrazům.

Při prohlídkách pro děti a mladší návštěvníky jsou běžné drobné animační etudy, prohlídka tím dostává živější rytmus a silnější prožitek z uměleckého díla, naruší se jednotvárnost výkladu a oživí to dětskou pozornost.

Beseda

Měla by být programem, v němž ke stanovenému tématu nastane po nějakém vstupním či úvodním komentáři diskusní výměna názorů. Cílem besedy je především tlumočení určitých poznatků, ale současně i aktivizace tvořivého přemýšlení účastníků.

Beseda je postavena na metodě rozhovoru, tedy na přímém dialogu mezi lektorem a návštěvníky. Mohou se odehrávat přímo před originály na výstavě nebo mohou být uskutečňovány v jakémkoliv jiném prostředí nad přenosnými reprodukcemi či diapozitivy nebo videodokumentem. Zvláštním druhem jsou besedy s umělci.

Kursy, ateliéry a tvůrčí dílny

Jsou odlišné od jiných tvůrčích činností svou délkou, věnují se delšímu časovému úseku, tudíž se lektor může věnovat náročnější praktické činnosti. Program je také možné koncipovat jako určitý navazující cyklus úkolů nebo celistvý projekt. Díky návaznosti zde také mnohdy vzniká určitý okruh účastníků – schází se stejný kolektiv. (kromě rozvoje kreativity a vztahu k výtvarným dílům mohou být také rozvíjeny individuální osobní schopnosti jednotlivých účastníků)

Moravská galerie Brno, Centre Pompidou, Lehmbruckovo muzeum

Zvláštní programy

Jedná se o osobité akce jednotlivých uměleckých institucí, zpravidla je není možné častěji opakovat nebo jsou pořádány k určité příležitosti. Např. Dny otevřených dveří nebo dny umění, v současnosti Muzejní noc pořádána ve větších městech. Galerijní noc v menších institucích. Tyto příležitosti umožňují zahrnout do programu více doprovodných aktivit.

Exkurze v plenéru

Odborné konference

Dětské narozeniny v muzeu

Animace

Animace se skládá z teoretických poznatků a praktických činností, jejich poměr se odvíjí od konkrétní výstavy, záměrů animátor, složení skupiny. Animace jsou koncipovány jako programy, při nichž účastníci nezůstávají v roli pouhých posluchačů a diváků, ale stávají se také aktivními tvůrci.

„Animace v galeriích jsou „oživující“ činností, při nichž návštěvníci pomocí různých materiálů či předmětů vytvářejí dílčí výtvarné etudy, které svým principem, technologií nebo obsahovým zaměřením navazují na sledované výtvarné dílo.

Animace směřuje k zážitku a prožitku, je to proces kontaktu s výtvarným dílem, který účastníky vede prostřednictvím zážitku k možnostem bohatšího poznání a k získávání nových zkušeností.

Brno

MG

<http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/vzdelavani/skoly/edukacni-programy-pro-skoly.aspx>

Adam Gallery

<http://www.adamgallery.cz/web/guest/programy-pro-stredni-skoly>

Dům umění

<http://www.dum-umeni.cz/cz/pro-skoly/budouci>

architektonická procházka

V případě Brna doporučuji BAM <http://www.bam.brno.cz/stezka>

- na 2 hodiny (více nevydrží, kdyby se šlo po obchodících můžeme déle 😊)
- vždy mít v hlavě rozmyšlenou trasu, aby jste zmateně nepobíhali po městě a chodili stejnými ulicemi
- počasí – v dešti nepůjdou
- výhodné zakončit zmrzlinou nebo pivem
- doporučuji pracovní listy nebo skicák

architektonická procházka

V případě Brna doporučuji BAM <http://www.bam.brno.cz/stezka>

Literatura:

SEDLÁK, Jan (ed.). *Slavné vily Jihomoravského kraje*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: Foibos, 2007, 197 s. Slavné vily. ISBN 978-80-87073-02-5.

SEDLÁK, Jan. *Brno secesní*. Brno: ERA, c2004, 205 s. ISBN 80-7366-010-5

SEDLÁK, Jan. *Ve znamení moderny: architektura 20. století v Brně*
= *In the name of modernism : 20th century architecture in Brno*.
Vyd. 1. Brno: FOTEP, 2004, 122 s. ISBN 80-902921-9-4.